

NAGOVOR NA PROSLAVI STOLETNICE ROJSTVA ANTONA PETERLINA*

Danes praznujemo stoto obletnico rojstva velikega slovenskega fizika Antona Peterlina. Profesor dr. Anton Peterlin je bil prvi fizik v Sloveniji, ki je na svojem področju vpeljal mednarodno veljavne kriterije in standarde za znanstveno delo. Bil je redni profesor fizike na Univerzi v Ljubljani ter ustanovitelj in dolgoletni vodja Instituta Jožef Stefan.

Fizika sodi danes po vseh objektivnih merilih med najbolj razvite in najprodnornejše znanstvene discipline v Sloveniji. Slovenski fiziki objavljajo svoja dela v odličnih, zelo pogosto tudi v vrhunskih mednarodnih znanstvenih revijah in sodelujejo pri delu mnogih skupin v svetu. Velik del zaslug za tako ugoden razvoj moramo pripisati ravno pionirskemu delu profesorja Peterlina. V času, ko je financiranje znanosti v Sloveniji sorazmerno dobro urejeno in ko je mednarodno sodelovanje naših znanstvenikov skoraj samo po sebi umevno, si je zelo težko predstavljati vso težo in veličino prispevka pionirjev, kot je bil Anton Peterlin. Zelo težko si zamislimo, kako naporno je moralo biti uveljavljanje mednarodnih kriterijev v tedaj še nerazvitem znanstvenem okolju v Sloveniji.

Fakulteta za matematiko in fiziko danes združuje večino visokošolskih učiteljev fizike na Univerzi v Ljubljani in je s tem eden od dedičev Peterlinovega pionirskega prispevka k visoko kvalitetnemu pouku fizike. Učitelji naše fakultete v Peterlinovem paviljonu poučujejo fizikalne predmete, namenjene študentom na večini študijskih programov naravoslovno tehniških fakultet Univerze v Ljubljani. Pri pouku fizike in pri vzgoji mladih raziskovalcev sodelujejo tudi mnogi ugledni raziskovalci z Instituta Jožef Stefan. Raziskovalno in pedagoško delo fizikov na obeh ustanovah je s tem izjemno tesno prepleteno in je zgled dobrega in plodnega sodelovanja, ki je v obojestransko korist.

Med fiziko in matematiko obstajajo pregovorne povezave že mnogo stoletij. Razvoj fizike je vselej stimuliral razvoj matematike, razvoj matematičnih spoznanj in orodij pa je imel tehten vpliv na razvoj fizike. Pri profesorju Peterlinu obstaja še drugačna povezava: k študiju matematike in fizike ga je prvi pritegnil tedanji profesor matematike na Univerzi v Ljubljani Rihard Zupančič. Tudi ko je spoznal, da mladega Peterlina fizika močneje priteguje od matematike, si profesor Zupančič ni obotavljal še naprej pomagati perspektivnemu znanstveniku in je Peterlinu pomagal pridobiti štipendijo za doktorski študij fizike na Univerzi v Berlinu, ki je odločilno vplival na njegov razvoj.

Franc Forstnerič

*Institut Jožef Stefan, 25. septembra 2008.